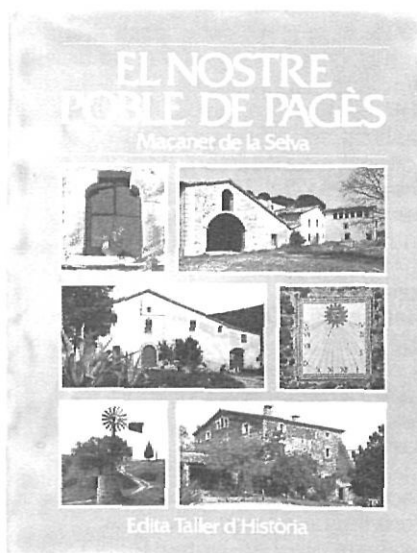

El nostre poble de pagès

La idea d'aquest llibre va néixer fa quatre anys quan, arran d'una exposició de fotografies de cases del poble, uns quants veïns de Maçanet de la Selva, d'oficis diversos, desitjaren conèixer la història que hi havia darrera d'aquelles fotografies i es constituïren en un grup de treball. L'historiador Joaquim M. Puigvert, professor d'Història del Col·legi Universitari de Girona, acceptà de jugar un paper clau en el grup, sabent que estava participant en una experiència innovadora, i sabent que no sempre seria fàcil la dinàmica de treball. L'any 1986, en el programa de la Festa Major del Poble, Joaquim M. Puigvert havia fet una primera valoració de les lliçons d'Història que s'impartien en les sessions de treball: «Tot i que els temes tractats eren de caràcter general en la seva majoria, s'ha fet l'esforç que provoquessin memòria històrica local. Aleshores es capgiraren els papers, trencant-se les barreres entre el qui ensenya i el qui aprèn: i era la gent que explicava, i per tant, feia història».

El fruit d'una experiència diferent havia de ser forçosament un llibre diferent. Un llibre que, també d'una manera diferent, ens porta als historiadors a reflexionar sobre alguns dels temes teòrics claus en la historiografia catalana, en especial aquells que giren a l'entorn de la importància de la història local i a l'entorn de la història acadèmica. La història local avui dia ja no necessita defensors. En els últims anys, molts historiadors de prestigi n'han reivindicat la seva importància, però no tota la història local —i això pot ser vàlid tant per a treballs d'aficionats locals com per a tesis de llicenciatura aprovades amb la màxima nota— té interès històric. El llibre que comentem és un llibre d'història local que presenta un interès, perquè planteja preguntes sobre la història del poble de Maçanet que no pot respondre una Història de Catalunya general, i explica coses que poden ajudar a entendre alguns aspectes de la Història de Catalunya.

En el llibre es troben dues parts clarament diferenciades. La primera és constituïda per un conjunt d'aportacions historiogràfiques sobre diferents aspectes de la història de Maçanet i, en especial, sobre el passat recent. D'aquesta primera part, jo en destacaria l'anàlisi detallada de les formes de colonització i de poblament experimentades en els segles XVIII i XIX, i les posteriors reflexions sobre el paper de l'emfiteusi; a partir dels escrits de Josep Reyner, que serveixen de contrapunt, no costa gaire d'endevinar el caire d'algunes de les discussions que devien arribar les sessions de treball. En la segona part, el recull de fotografies de cases de pagès —amb uns peus que no sempre diuen tot el que el lector especialitzat voldria saber, però que evidencien un treball col·lectiu excepcional amb material provinent d'un centenar d'arxius particulars—, constitueix una prova irrefutable d'una realitat sovint silenciada per la història de Catalunya: la pobresa de la majoria de les

cases de pagès. En cases com les fotografiades vivia la majoria dels pagesos catalans i no en les cases pairals mitificades i fotografiades pel pairalisme.

Hem dit abans que el llibre també porta el lector a reflexionar sobre la història acadèmica. És evident que aquest projecte s'hagués fet realitat sense l'experiència dels *History Workshop* anglesos i crec que Joaquim M. Puigvert estableix amb prou claredat les diferències que separen el taller d'història de Maçanet dels tallers britànics. Però aquí i avui, l'experiència del taller d'Història de Maçanet de la Selva és també un bon exemple de les possibilitats de fer i escriure la Història d'una manera diferent a l'estrictament acadèmica i d'una manera diferent a la història «oficial» del país. Emplaço el lector no especialitzat a fer una prova: que miri els capítols de la Història de Catalunya de TV3 i que hi busqui aquests masos dels quals tants testimoniatges dona el llibre *El nostre poble de pagès*.

Per tot això, molts historiadors i historiadores «professionals» que creiem molt en la Història i poc en el món acadèmic, trobem especialment interessant el llibre de Maçanet. Recuperar la història, avui que la història apareix en tants discursos polítics i en els mass-media oficials, és una tasca important: com més gent hi estem compromesa, millor.

ROSA CONGOST